

tesen ismerteti a fegyverzeti és technikai biztosítás tisztjei képzésének és továbbképzésének részletes tematikáját.

Kampftruppen, 1980. 4. szám, 159–161. oldal és 1980. 5. szám, 230–232. oldal.

VI. Katonai rendszer

1. Harckészültség értékelése az amerikai hadseregben.

Az amerikai hadsereg készültségi rendszerében megkülönböztetnek hadművelleti készenléti fokozatokat és harckészültségi szinteket. A hadművelleti készenléti fokozatok (összesen 5) meghatározzák a csapatok tevékenységének jellegét, állapotát és azon intézkedéseket, amelyek magasabb fokozatra való emeléshez szükségesek.

A harckészültségi szintek (4) jellemzik a szárazföldi csapatok alegységeinek, egységeinek és magasabbegységeinek tényleges állapotát és képességét harc megvívására. A cikk az utóbbit jellemzi részletesen.

Zarubezsnoje Vojennoje Obozrenyje, 1980. 12. sz., 33–37. oldal.

2. Technikai csapatok és az egészségügyi szolgálat.

A szerző rövid áttekintést ad a nyugat-német hadsereg ellátó, javító és egészségügyi csapatainak fejlődéséről, ismerteti a javítás, ellátás és egészségügyi biztosítás rendjét.

Truppenpraxis, 1980. 11. szám, 922–928. oldal.

KÖNYVSZEMLE — ÚJ KÖNYVEK

Kállai Gyula:

Életem törvénye.

Kossuth Könyvkiadó, 1980.

Kállai Gyula „tisztelettel nyújtja át” számadását az olvasónak, aki elolvassa

azt – korántsem – kölcsönös udvariaság jegyében – tisztelettel hajt fejet a könyv írójának politikai törekvései, cselekedetei, egész életútja előtt. A néhez történelmi helyzetekben kitűnőre vizsgázott kommunista iránti megbecsülés meghatározó érzés az olvasónak akkor is, ha a memoárban nyújtott értékelések egyikével-másikával nem tud teljesen azonosulni.

A kor, amelyről Kállai Gyula számot ad könyvében – amikor politikai pályafutása indult, majd érett politikussá lett: 1930-tól 1945-ig –, a magyar történelem súlyos, ellentmondásokkal terhelt korszaka volt.

A könyv, illetve Kállai Gyula életének, tevékenységének abban foglalt szakasza jól részletezi és összegezi mind az egységfront kiteljesedését nehezítő tényezőket, mind az akadályok lebontását szolgáló kommunista akciókat. A nehézségek számbavételénél általában megfelelő hangsúlyt kapott a leírtakban mind a kommunisták korábbi szektás elzárkózása, mind a szövetségesek bizalmatlansága.

Pintér István:

A Szociáldemokrata Párt története 1933–1944.

Kossuth Könyvkiadó, 1980.

Az ellenforradalmi rendszer negyedszázada idején a közélet nyilvánossága előtt tevékenykedő progresszív ellenzéki erők értékrendje még nincs megnyugtatóan, tudományosan tisztázva. Így például még ma is méltánytalanság tapasztalható a legális munkásmozgalommal, a szociáldemokráciával szemben. Ez nemcsak a régi, konzervatív ideológiák maradványainak és a korábbi népi-urbánus ellentétek hatásának tudható be, bár ezek szerepe tagadhatatlan. Szerepet játszik ebben az is, hogy kevés téveszme okozott olyan maradandó károkat a szocialista hagyományok helyes megítélésében, mint a

„szociálfasizmus” elmélete. Ennek mindmáig lappang olyan mutációs formája, hogy a formula nagyjából kifejezi ugyan az igazságot, politikai okokból azonban nem „szalonképes” többé.

Mind ezek következményeként alakulhatott ki az a jelenség, hogy a marxizmustól, a proletariátustól távol álló különböző ellenzéki értelmiségi, polgári, paraszti, és irodalmi csoportok, irányzatok sőkkel előkelőbb helyen állanak a haladó tradíciók ranglistáján, mint a szociáldemokrata párt, az osztályharcos szakszervezetek és a többi legális munkásszervezet, intézmény.

A szerző kitűnően ismeri a tárgyalt évtized kommunista mozgalmát, jártas a bel- és külpolitikán, a témával összefüggő alapvető kérdéseiben is. Mind ez lehetővé teszi számára, hogy biztonsággal mozogjon az 1930–1940-es évek szakadékokkal sűrűn átszelt terepén.

A könyv nemcsak gazdag tényanyagával és a valóság sokrétű bemutatásával gyarapítja ismereteinket. Egyúttal gondolatébresztő munka is, amely különösen két területen ösztönöz további vizsgálatokra. Az egyik nagyívű kérdésköre a szociáldemokrata mozgalom szerepe a közvetlen politikai szférán túl is a munkásosztály és az egész magyar társadalom fejlődésében. A másik – hasonlóan széles körű – fontos problematika: a szociáldemokrácia ideológiája, megkülönböztetett figyelemmel az ellenforradalmi rendszer időszakában új módon előtérbe került nemzeti és agrárkérdésre. Kétségtelen az is, hogy az említett két tárgy tudományos igényű feldolgozása nem oldható meg az 1930-as évek elején kijelölt startvonalától indulva, hanem megkívánja a párt előző korszakainak hasonló szempontú elemzését is.

Salamon Konrád:

A Márciusi Front

Akadémiai Kiadó, 1980.

Csaknem félévszázadnak kellett to-

vatúnnie, hogy közelmúltunk minden jelentős társadalmi mozgalmát számba vehessük. A két világháború közötti időszak súlyos ellentétekkel terhes huszonöt évének felmérése hazai történetírásunk egyik központi feladata, amely különösen fontos szerepet játszik a ma felnövekvő nemzedék történelemszemléletének formálásában.

Éppen ezért üdvözölhetjük örömmel az Akadémiai Kiadó Értekezések a történeti tudományok köréből című sorozatának 92. füzetét, amely a Márciusi Front krónikáját tárja elénk Salamon Konrád tollából.

Arra vállalkozik ez a tanulmány, hogy a Komintern VII. kongresszusának hatására Magyarországon is új távlatokat nyitó népfrontgondolat egyik megtestesítőjének hiteles történetét emberközlelől állítsa az olvasók elé.

Kovács Géza:

*Jövőkutatás és társadalmi tervezés
Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó,
1979. 364. oldal.*

A könyv szerzőjének, Kovács Gézának a neve összefonódik a hazai jövőkutatás kialakulásával és megalapozásával. Egyike volt azoknak a szakembereknek, akik felismerték e tudományág fontosságát, és igyekeztek hazánkban is létjogosultságot szerezni e tudományterületnek.

Most megjelent munkája a harmadik jövőkutatási témájú könyve, amely szerves folytatása a korábbi két műnek. Ez alkalommal azt kívánja igazolni, hogy „... a társadalom tudományos irányításához a népgazdasági tervezés kereteit meghaladó, annál átfogóbb – globálisabb és egyben sokoldalúbb – tervezésre van szükség. Ezt ... „a társadalmi tervezést kell a jövőkutatásnak elsősorban szolgálnia”.

A könyv négy részből áll. Az első rész a jövőkutatás és a társadalmi tervezés kapcsolatáról szól.

E részben a jövőkutató kialakulásának, hazai kibontakozásának, a jövőkutató két ágának, a prognosztika és a futurologia fejlődésének történeti áttekintését olvashatjuk.

A könyv további részében Kovács Géza az egyes jövőképelemeket vázolja fel kötetlenebb formában. Négy elemet vagy alrendszerrel emel ki: a természeti környezetet elsősorban az éghajlati változásokra, a környezetszennyezésre és -védelmére összpontosítva; a társadalom technikai-gazdasági alapját főként az automatizálás és a számítástechnika, valamint a biológiai ipar és a társadalom tudományos irányításának kérdését tárgyalva; a társadalmi tagozódást, főként a mobilitás, a képzés, a generációs tagozódás, a család szerepének jövőjét boncolgatva, és végül az életmódot és értéket, amelyben a munkának a jövőbeli megváltozott jellegéről, a kollektívizmusról és a változatosság átalakításáról, a lakásról, a szabad idő értelmes eltöltéséről, a társadalomba való beilleszkedésről, a szükségletek szerinti igények kielégítéséről és a társadalmi kísérletek szerepéről olvashatunk.

Pozsgay Imre:

Demokrácia és kultúra

Kossuth Könyvkiadó, 1980.

Demokrácia és kultúra címmel kiadott válogatott írásainak jellemzését célszerűnek tűnik „A párt szövetségi politikájáról” című 1980-as cikkének egy részletével kezdeni, mely szinte mottójául kívánczik a kötetnek: „A kommunistáknak tudniuk kell, hogy az emberek akkor hajlandók velük mély meggyőződésen alapuló szövetséget kötni, ha nem hagynak kétséget maguk

felől sem világnézeti, sem konkrét elvi, politikai kérdésekben. Szégyenlős marxizmussal semmit sem érünk el azoknál, akik ugyan maguk nem marxisták, de tudják tisztelni a marxistákat, mert látják, hogy a marxista-leninista elmélet segítségével mindenki számára fontos és elismert társadalmi eredményeket lehetett elérni.” Mondanivalója természetesen nem korlátozódik a szövetségesek meggyőződésére. Az írások tematikája és érvelésének rendszere tanúsítja, mindenekelőtt a kommunisták számára igyekezett világossá tenni annak fontosságát, hogy helyesen értelmezzék a változó világban előttük álló feladatokat: „A pártnak a feladata felvilágosítani a társadalmat arról, hogy bizonyos formák és módszerek, melyek korábbi helyzetekben hasznosak voltak, a megváltozott körülmények között akadályokká válnak, fennmaradásuk ingadozást, ingatlanságot, s végső következményként felbomlást és megrázkódtatást szülne.” Így volt ez az idézett sorok megírása, az 1968-as gazdasági reform bevezetése idején, s ugyanígy igaz napjainkban is.

Az írások sokoldalúan elemzik azokat a kérdéseket, amelyek az elmúlt évtizedben a pártot és az egész társadalmat foglalkoztatták, s nem kevés problémát is kiváltottak. A közelmúlt történelmének ezek a vitái tükröződnek az egymást követő tanulmányokban. A fogalmak tisztázásához, az elméleti megalkotáshoz nem kis mértékben járultak hozzá – másokéval együtt – Pozsgay Imre írásai az érdekvizonyokról, a gazdaság és a politika viszonyáról, a szocialista demokráciáról, az államelmélet tökéletesítésének módjairól, a párt vezető szerepének helyes értelmezéséről.